

Circulariteit bij Mourik Industry

Van schoen

Volledig recyclebare veiligheidsschoenen. Anno 2018 zijn ze beschikbaar, in verschillende modellen. Waar moet een werkgever aan denken voordat hij zulke schoenen aanschaft?

tekst Peter Passenier

Voor Cor Buskop, Hoofd veiligheid bij Mourik Industry, is het een mooie toekomstdroom. De werknemer levert zijn oude veiligheidsschoenen in en ontvangt direct een paar nieuwe. En dan niet zomaar nieuwe, maar gerecyclede, voor honderd procent gemaakt van de oude. “Dat spreekt het meest tot de verbeelding. En als dat niet mogelijk is, dan moeten die bestanddelen in ieder geval worden hergebruikt in het gebouw waar zo'n medewerker regelmatig werkt. Bijvoorbeeld als isolatiemateriaal in de muren.”

Tot voor kort was hier geen sprake van. Alle versleten veiligheidsschoenen van Mourik gingen gewoon in de afvalbak en werden met het huishoudelijk vuil verbrand. Zonde, want die afgedankte schoenen vormden jaarlijks een enorme berg. Mourik is een bedrijf dat zowel actief is in de weg- en waterbouw, de milieutechniek, als in industriële dienstverlening, bijvoorbeeld aan de petrochemische industrie. Veiligheidsschoenen zijn daarbij essentieel.

Voordelen

Een jaar geleden kwam de omslag. “Onze schoenenleverancier nodigde ons uit voor een gesprek”, zegt Buskop. “Die vroeg ons of we belangstelling hadden voor een circulaire veiligheidsschoen. Een logische vraag: voor ze daar hun productieproces zouden omgooien, wilden ze zeker weten dat hun klanten zo'n schoen ook zouden kopen. Bovendien worden de grondstoffen om die pbm te produceren, steeds duurder. Logisch dus dat producenten voor de lange termijn een manier zoeken om hier minder afhankelijk van te worden.”

Bovendien past het initiatief bij Mouriks doelstellingen. “We investeren in circulaire veiligheidsschoenen omdat we Maatschappelijk Verantwoord willen Ondernemen”, zegt Buskop. “De circulaire veiligheidsschoen is een concrete maatregel waarmee we

invulling kunnen geven aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, maar ook aan onze duurzaamheidsdoelstellingen.”

Ophalen

Dus besloot Mourik tot de aanschaf van circulaire veiligheidsschoenen. Dat betekent dat de schoen aan het eind van zijn levenscyclus niet mee mag met het gewone huisvuil. In plaats daarvan wordt hij opgehaald door een gespecialiseerd bedrijf. Dat haalt de schoen uit elkaar en sluisst de verschillende onderdelen weer door naar andere bedrijven, die ze verwerken in hun producten. Juist dat ophalen is volgens Buskop nogal lastig. “Je kunt er natuurlijk voor kiezen om voor je bedrijfspand een groot ophaalpunt te plaatsen, een enorme klikbak waar de werknemers hun afgedankte schoenen in kunnen gooien. Maar een andere optie is om die medewerkers een doos mee te geven waarmee ze die schoenen zelf kunnen opsturen.”

Buskop geeft toe, de eerste optie ligt het meest voor de hand. “De schoenen in zo'n klikbak gooien kost natuurlijk veel minder tijd dan ze opsturen. Maar aan de andere kant, zo'n bak is alleen geschikt voor mensen die werken op onze locaties. En veel van onze medewerkers leiden een nomadisch bestaan: op de ene dag zijn ze bezig met het onderhoud aan een weg in Noord-Holland en de dag erna asfalteren ze een andere weg in Zeeland. Die medewerkers komen nauwelijks op locatie en moeten hun schoenen dus echt opsturen.”

Daarmee zijn we terug bij Buskops toekomstdroom: een schoen die is te recyclen tot een andere schoen. “Nogmaals, dat opsturen kost tijd en moeite. Dus moet je zorgen dat dit ook aantrekkelijk wordt voor de mensen zelf. En wat is er mooier dan de oude schoen in te leveren en er een nieuwe voor terug te krijgen – gemaakt van die oude? Of stel je eens voor dat de riem in je broek is gemaakt van hetzelfde leer dat

tot schoen

zes weken geleden nog in je schoen zat? Dan wordt die circulariteit veel tastbaarder.”

Toekomst

Nieuwe veiligheidsschoenen gemaakt van oude. Volgens Michel van Dordregt, commercieel directeur van EMMA Safety Footwear, ligt dat nog een aantal jaren in de toekomst. “Met de huidige stand van de techniek vallen nog niet alle delen van zo’n schoen een op een om te zetten naar nieuwe. Ja, van stalen neuzen maken we nieuwe neuzen. Ook andere materialen komen in de nieuwe schoenen terug: PU, polyester en microfiber. Maar leer en rubber, dat kunnen we nog niet gebruiken in nieuwe schoenen. Dat zou nu nog ten koste gaan van de veiligheid en die veiligheid staat natuurlijk voorop.”

Maar toch zijn sommige veiligheidsschoenen al volledig circulair. Dat wil zeggen: de schoen is gemaakt van hergebruikt materiaal en niets eindigt in de verbrandingsoven. “Neem de veters”, zegt Van Dordregt. “Die worden nu vaak gemaakt van plastic petflesjes. En neem het leer en het PU uit de zolen. Dat leer gaat een nieuw leven leiden in allerlei soorten persproducten, zoals riemen en handtassen. Het PU vindt een bestemming in bijvoorbeeld schoenlepels, slippers of tuinmeubilair.”

Microfiber

Maar het kan nog beter. Volgens Van Dordregt zou het bijvoorbeeld mooi zijn als producenten minder gebruikmaken van leer. “Leer kent enkele duidelijke nadelen. Koeien produceren bijvoorbeeld grote hoeveelheden CO₂. En bij de verwerking van hun huiden heb je veel energie nodig en veel water. Tel daarbij op dat je slachtkoeien bijna uitsluitend vindt in het buitenland en dat het leer dus moet worden getransporteerd, en je begrijpt dat we op zoek zijn naar alternatieven.”

Zo’n alternatief is voorhanden: microfiber. Dat biedt enkele duidelijke voordelen volgens Van Dordregt. “Allereerst kost de productie ervan veel minder water en energie. En bovendien valt het heel gemakkelijk te recyclen tot nieuw microfiber. Daar komt nog bij dat het voor sommige toepassingen gewoon beter werkt. Bijvoorbeeld als mensen werken met cement. Leer droogt dan snel uit, microfiber niet. Aan de andere kant, als je veel in aanraking komt met water of als je routes moet lopen langs scherpe voorwerpen, kies dan wél voor leer. Dat is waterafstotend en ook sterker.”

Maar Van Dordregt benadrukt: dit is de situatie van 2018. “Microfiber ontwikkelt zich snel door, dus het aantal toepassingen wordt steeds groter. En diezelfde ontwikkeling zie je bij de

recycling van andere materialen. Wanneer we oude schoenen een op een kunnen hergebruiken tot nieuwe? Dat kan ik niet precies voorspellen. Maar ik ben nu 51 en ik maak het zeker nog mee.” ‹‹



Sommige veiligheidsschoenen zijn al volledig circulair.